

Berlicum, 19 maart 2011

Dag Suzanne,

Nu mijn opwinding over je artikel wat getemperd is, denk ik dat het goed is toch nog even op jouw reactie te reageren. Ik doe het puntsgewijs en probeer het kort te houden.

1. Dank voor je reactie.

2. Misschien ben ik in mijn too(r)n hier en daar wat al te scherp geweest. Waar dat het geval was, spijt me dat. Ik zie overigens in een jouw reactie verscheidene soortgelijke kenmerkende symptomen van geraaktheid.

3. Dat mijn reactie en die van jou niet geplaast zijn vind ik jammer, (en niet sterk, maar dat valt jou niet aan te rekenen, neem ik aan). Het zou een evenwichtiger beeld van de werkelijkheid ten goede zijn gekomen.

4. Wat de inhoud van jouw reactie betreft: Ik vind dat je in je reactie langs de kern van mijn bezwaar gaat: Het eenzijdige beeld dat je in je artikel oproept, namelijk dat van een gemakzuchtige en onverzadigbare houding van "hand-ophouden" (of zelfs misbruik van vrijgevigheid) alsof dat representatief zou zijn voor de houding van de mensen in Nepal, doet niet alleen de werkelijkheid geweld aan, maar is ook oneerlijk tegenover (of doet op zijn zachtst gezegd geen recht) aan al die anderen, die die hulp wél goed weten te waarderen en zich wél inspinnen om met die hulp verder te komen in hun leven.

5. Natuurlijk worden er wel eens fouten gemaakt en gaan er dingen mis, natuurlijk zijn er net als overal "rotte appels", natuurlijk wordt er hier en daar misbruik gemaakt en natuurlijk hoeft dat niet weggemoffeld of ontkend te worden. Maar het misbruik en die houding is niet representatief voor "De Nepalezen" in het algemeen. In tegendeel, zou ik haast zeggen. Ik constateer, dat de groep Nepalezen langs de Bagmati, waar jij je artikel op hebt gebaseerd, de groep is met wel zo ongeveer de allerlaagste sociale status. De absolute have-nots, die hun hele leven al in een uitzichtloze positie verkeren, waarin het niet uitmaakt of je nu inspant of niet. Ze weten niet beter dan dat het hun onveranderbare lot is. Structurele hulp komt in hun stoutste dromen nog niet voor. Incidentele hulp aanvaarden ze gretig, maar dan als cadeautjes, die hun beklagenswaardige bestaan alleen kortstondig misschien even kunnen opvrolijken. Dat zij dit doen is misschien niet goed, maar in elk geval wel heel begrijpelijk. Je kunt het ze niet kwalijk nemen, zeg ik en dat zeg jij gelukkig ook.

6. Maar los van de vraag of je ze die instelling en dat misbruik kwalijk kunt nemen, zijn er in Nepal nog zóóó vele andere mensen, in heel kleine dorpjes, gemeenschapjes in de remote area, waar het bestaan in onze ogen weliswaar soms nog idyllisch en prachtig is, maar waar mensen wonen die dolgraag en gretig elke mogelijkheid op een klein beetje ondersteuning aangrijpen om hun eigen bestaan en vooral het levensperspectief van hun kinderen te verbeteren. Die mensen willen werken aan hun eigen ontwikkeling, willen hun kinderen naar school laten gaan, willen zelf ook leren lezen en schrijven, etc. En ze kunnen (en doén dat ook) dankzij ondersteuning in welke vorm dan ook en afkomstig van wie dan ook.

Deze mensen, vooral kinderen, verdienen niet, dat door zo'n artikel als het jouwe, een rem wordt gezet aan de hulp, waar zij wat hun schoolgaan betreft van afhankelijk zijn. Een opleiding is doorgaans een meerjarentraject. Vermindering van beschikbare middelen voor dit soort projecten kan zomaar betekenen dat kinderen te verstaan moet worden gegeven dat het geld helaas op is en dat ze dus maar van school af moeten en het verder zelf weer uit moeten zoeken. Dit soort effecten is iets om rekening mee te houden, bij het publiceren van ervaringen. Zowel qua wat als qua hoe, qua strekking als qua nuance, qua boodschap als qua evenwicht.

7. In de tekst van jouw reactie heb ik hier en daar nog een opmerking (in blauw) ingevoegd.

Er zou nog veel meer te zeggen en te bepraten zijn. Hier laat ik het even bij. Ik geloof inmiddels best in je goede bedoelingen en wens je veel succes met het schrijven van je eventuele volgende

artikel, heel graag en vooral met het in acht nemen van mijn opmerkingen. Ik hoop dat je je ook van dié verantwoordelijkheid bewust bent.

Vriendelijke groet,
Jan van Schaaik

Hieronder nog mijn in de tekst van jouw weerwoord ingevoegde opmerkingen.

Beste Jan,

(23 februari 2011)

Bedankt voor uw reactie. Het is bijzonder om te zien hoeveel mensen reageren op mijn verhaal. Sommigen zijn complimenteus, anderen verrast, teleurgesteld, verwijtend of boos. Dat is interessant en leerzaam, het onderwerp houdt veel mensen bezig.

Ik begrijp dat u kanttekeningen heeft bij mijn verhaal. Ik heb inmiddels van veel reacties en gesprekken geleerd wat ik anders had kunnen doen om zo de risico's te verkleinen. Wat ik jammer vind, is dat u mij persoonlijk op aanvalt zonder mij als persoon te kennen of ten minste inhoudelijke vragen te stellen. [Ik had na het lezen van het artikel nauwelijks of geen vragen. Ik ben al jaren actief in Nepal. Mijn eigen ervaring in Nepal is vele malen omvangrijker dan wat je over de jouwe schrijft. Dat is geen verdienste van mij, maar wel een feit.](#) U beschuldigd mij van 'suggestief schrijven' en noemt mij vervolgens een publiciteitsgeile pseudo-fotografe. [Dit is onzorgvuldig geciteerd.](#) Dat is op zijn zachtst gezegd een beetje dubbel. [Dit laat ik maar voor wat het is.](#)

Of particuliere ontwikkelingshulp nu goed is of niet, het gebeurt massaal. Ik sta voor een grote groep mensen die jaarlijks met dezelfde goede bedoelingen het wiel tracht uit te vinden in derdewererd landen. Ik wil de mensen die met hetzelfde idee rondlopen maar dit nog niet hebben uitgevoerd, waarschuwen en aan het denken zetten. [Goeie zaak.](#)

In mijn ogen zet ik de Nepalezen in mijn stuk niet in een kwaad daglicht. [Hier verschillen we van mening. Misschien bedoelde je het niet, maar zo komt het wel over bij "de lezer". Veel mensen hebben mij om die reden attent gemaakt op het artikel.](#) Onderaan het stuk schrijf ik niet voor niets: Ik kan de Nepalezen niet de schuld geven, dan nog eerder mezelf. Ik heb slechts weergegeven hoe mijn laatste bezoek aan Nepal verliep. Alles gebaseerd op de waarheid; dat spreekt voor zich. [In de journalistiek werkt het toch anders. Je kunt \(goed\) bedoelen wat je wil en zorgvuldig \(in je eigen ogen, als auteur\) schrijven wat je wil en logisch redeneren wat je wil, maar welke boodschap uiteindelijk overkomt, dat bepaalt nu eenmaal uitsluitend de lezer. In die zin heeft die dus altijd gelijk.](#)

U zegt dat particuliere hulpinitiatieven **vaak** leiden tot fantastische resultaten. Ik hoop van harte dat dit klopt, maar ik geloof niet dat het zo gemakkelijk gaat. Feit is dat er veel dingen misgaan binnen de ontwikkelingshulp. De particuliere ontwikkelingshulp is bijkans nog ingewikkelder, omdat het vaak toeristen zijn die tijdens een verre reis worden geconfronteerd met armoede en hier een-op-een iets aan willen doen. Zonder ervaring. [zie boven.](#)

Ze bedoelen het goed, net als ikzelf, maar zijn onwetend en dus zijn er risico's op mislukking. Waarom zouden we dat glashard ontkennen? Is het niet beter om te leren van (andermans) fouten? Juist daarom is mijn verhaal gepubliceerd en gelukkig leverde dat naast negatieve, ook heel veel positieve reacties op. Anders zou ik er niet aan denken om een vervolgverhaal te schrijven, waar ik op dit moment aan werk. [zie boven](#)

Hiervoor vraag ik een aantal deskundigen (onder andere directeur Terre des Hommes, professor Liesbet Heyse van de Rijksuniversiteit Groningen, schrijfster Mirjam Vossen van het boek Eerste Hulp bij Ontwikkelingswerk, Tweede Kamerlid Arjan el Fassed van ontwikkelings samenwerking en Marc Broere; hoofdredacteur van ontwikkelingshulp-magazine Vice Versa) wat zij van mijn verhaal vinden en hoe ze tegen particuliere ontwikkelingshulp in het algemeen aankijken. Ook dit is weer bedoeld om lezers te laten zien wat er vaak misgaat en hoe het anders kan. [zie boven](#)

Meneer, ik ben weliswaar een aantal keer flink met mijn hoofd tegen de muur gelopen maar ik laat het daar niet bij zitten. Ik wil leren van mijn fouten en inzicht krijgen in hoe ontwikkelingshulp in elkaar steekt. Dat is een ingewikkelde maar interessante zoektocht. [Mijn advies zou zijn: Rapporteer pas publiekelijk over je bevindingen als je een compleet en evenwichtig beeld hebt.](#)

Iedereen heeft recht op een eigen mening en u heeft de vrijheid om over mij te oordelen als u dat een goed gevoel geeft, maar ik ben niet achterlijk en geen slecht mens. Ik doe mijn best en mijn intenties zijn goed. Net als die van vele anderen.

Hartelijke groet,
Suzanne van der Horst
(Redactie Leeuwarder Courant)